

www.mevzuattakip.com.tr

Belediye İhtisas Komisyonlarının Toplanma Zamanı ve Yaşanan Sorunlar

İhtisas komisyonlarının çalışması ile ilgili olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu ile Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nde yer alan hükümlerdeki farklılık, diğer bir ifade ile Yönetmelikte yer alan ve Kanunda bulunmayan bir husus, uygulamada çoğu zaman sorun yaratacak bir noktaya gelmektedir. Bu yazıda, bu sorun ekseninde ihtisas komisyonlarının çalışmaları üzerinde durulacaktır.

BELEDİYE İHTİSAS KOMİSYONLARININ TOPLANMA ZAMANI VE YAŞANAN SORUNLAR

Halil MEMİŞ

MİARGEM Başkanı

1. Giriş

Bilindiği üzere, belediye meclisi faaliyetlerini yürütürken, gündeminde yer alan bazı konuları ihtisas komisyonlarına sevkedebilir.

İhtisas komisyonlarına sevkedilecek konuların bazıları mecburen sevkedilmesi gerekirken, bazıları da sevkedilmesi meclisin takdirine bağlı olan konulardır.

Tam bu çerçeveden olmak üzere, belediye ihtisas komisyonlarının bir kısmı kurulması zorunlu, bir kısmı ise kurulması ihtiyari olan komisyonlardır.

İhtisas komisyonlarının çalışması ile ilgili olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu ile Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nde yer alan hükümlerdeki farklılık, diğer bir ifade ile Yönetmelikte yer alan ve Kanunda bulunmayan bir husus, uygulamada çoğu zaman sorun yaratacak bir noktaya gelmektedir.

Bu yazıda, bu sorun ekseninde ihtisas komisyonlarının çalışmaları üzerinde durulacaktır.

2. Yönetmelikte Yer Alan Toplantılarla İlgili Kavramlar^[1]

Konunun tam olarak anlaşılabilmesi için bazı kavramların neyi ifade ettiğinin ortaya konulması gerekmektedir. Yönetmeliğe göre;

Dönem, Belediye meclisinin 1 Ocak ile 31 Aralık tarihleri arasını kapsayan bir yıllık çalışma süresini,

Toplantı, Meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamını,

Birleşim, Meclisin bir gün içinde yaptığı oturumların tamamını,

Oturum, Bir birleşimin ara ile bölünen kısımlardan her birini,

İfade etmektedir.

3. İhtisas Komisyonlarının Toplantı Zamanı

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 24 üncü maddesine göre, meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır.

Burada üzerinde özellikle durulacak husus, ihtisas komisyonlarının "meclis toplantısını müteakip en fazla iş günü.... içinde" ifadesindeki "müteakip" kelimesidir.

Türk Dil Kurumu'na göre müteakip; "arkadan gelen, ardı sıra gelen, ardı sıra" anlamındadır.

Hükümdeki başka bir ifadeye daha bakmak gerekmektedir: "meclis toplantısını ..."

Meclis toplantısı, yukarıda verdiğimiz tanıma göre, belediye meclisinin bir ay içerisindeki tüm çalışmalarının (oturum, birleşim) toplamıdır. Dolayısıyla, Kanuna göre ihtisas komisyonlarının toplanabilmesi için meclis toplantısının tamamlanması, yani tüm gündem maddelerinin görüşülmesi gerekmektedir. Bu şekilde meclis toplantısının tamamlanmasından sonra, hemen devamında ihtisas komisyonları eğer varsa kendilerine havale edilen konuları görüşmek üzere toplanacaklardır.

Buna karşılık, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'ndeki düzenleme ise, bu hükümden biraz daha farklı ve bu hükmü genişleten niteliktedir.

Yönetmeliğin 21 inci maddesine göre ise; "İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar." Buna göre, meclis çalışmaları (birleşimleri, oturumları) devam ederken, aynı zamanda eş zamanlı olarak

komisyonlarda toplanabilecektir.

Belediye Kanunu'nun "Meclis toplantısı" başlıklı 20 nci maddesine göre, "meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. ..." Bu hükmün mefhumu muhalifinden yola çıkarsak anlamı şudur: Belediye meclisi resmi tatile rastlayan günler haricinde, birleşimlerini ara vermeden, yani araya boş gün koymadan yapar. Resmi tatil günlerinde ise, ancak yine meclis kararı ile ara verilebilir.

Kanunen, meclis hiç ara vermeden toplanması gerekirken uygulamada, sırf Yönetmelikte ihtisas komisyonlarıyla ilgili olarak Kanuna aykırı şekilde ihdas edilen hüküm dolayısıyla meclis çalışmaları ara verilerek yapılmaktadır. Konu, aşağıda örneklendirilecektir.

4. Yaşanan Sorunlar

Yaşanan sorunları soyut anlatımlarla değil, örneklerle ortaya koymakta fayda vardır.

A Belediyesinin Ocak 2021 ayında Meclis gündeminde 9 konunun olduğunu, önerge ile veya idareden gelen ek maddelerle gündem eklenmediğini varsayalım. Belediye meclisinin de, Ocak ayının 2 sinde toplandığını kabul edelim.

Belediye meclisi tüm gündem maddelerini, tek günde yapacağı bir oturumla tamamlayabilir. Eğer, yine tek günde ve gündem maddelerini ara vererek görüşüp tamamlayabilir. Bu şekilde her bir ara oturum, bu toplantıların toplamı ise birleşim olacaktır.

Belediye meclisi, gündem maddelerini birden fazla günde görüşüp tamamlayabilir. Yine bir birini takip eden günlerde yapılan bu meclis çalışmaları, her birleşim tek oturum olabileceği gibi, her birleşim birden çok oturumlar şeklinde de yapılabilecektir. Gündemler görüşülürken ara verilmediği takdirde, o günü tek oturum ve tek birleşim olarak adlandırmalıyız.

Meclis toplantılarımızda, izaha çalıştığımız konu özelinde şu hususlara göz ardı etmemeliyiz:

1. Belediye meclisleri çalışmalarını, resmi tatil hariç araya boş gün koymadan yürütmek zorundadırlar. (Resmi tatillerde de, toplanmak esas olup, toplanılmamasına meclis ayrıca karar vermelidir.)

2. Belediye meclisinin o ayki çalışması bitmeden, diğer bir ifade ile tüm gündem maddeleri görüşülüp karara bağlanmadan ve/veya komisyona sevk işlemleri gerçekleşip, toplantıyı kapatmadan ihtisas komisyonları toplantılarına başlayamazlar.

Uygulamada ise bu iki husus, sıklıkla ihlal edilmektedir. Bunun kaynağı da, yukarıda Kanundan farklı olarak düzenlendiğini ifade ettiğimiz Yönetmelik düzenlemesidir.

Belediye meclisi çalışmaları kesintisiz (peş peşe günler = bir birini takip eden birleşimlerle) devam etmesi gerekirken, özellikle ilk gün toplanıp ara vererek, birkaç gün sonra tekrar toplanılmakta, bu arada da genellikle komisyonlara gündemler havale edilmekte ve komisyonların raporları beklenilmektedir. Böylelikle, komisyonlar alelacele toplanarak, raporlarını yazmakta ve meclise sunmaktadırlar. Bu şekilde sunulan raporlarda, aynı toplantı dönemi içerisinde tekrar görüşülerek karara bağlanmaktadır.

Uygulamadaki bir başka yanlış ise, komisyon raporlarının karar gibi algılanarak işlem tesis edilmesidir. Bu çerçevede karşılaşılan sorunlar şunlardır:

1. Komisyon raporları gelmediği sürece meclisler, o konuda karar vermemekte, gündemler aylarca bekletilmektedir.

2. Meclislerde, komisyona havale edilen gündem maddesi değil, komisyon raporları oylanmaktadır.

Belediye Kanunu'nun "İhtisas komisyonları" başlıklı 24 üncü maddesine göre; "Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır."

Konuyu şöyle örneklendirebiliriz: Yukarıda belirttiğimiz örnekte, meclis görüşmelerinde komisyona havale edilen konular, meclis çalışmaları tamamlandıktan sonra komisyonlarda görüşülmeye başlanacaktır. Komisyon, Kanunda belirtilen sürede rapor hazırlayarak raporu sürenin sonunda meclise sunacaklardır. Bu şekilde meclise sunulan rapor, örneğimizi esas alırsak Şubat ayı toplantısında görüşülecektir. Komisyon raporunu sunmadığı takdirde de, yine konu Şubat ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanacaktır.

Bu düzenleme bile komisyon raporu gelmediği takdirde, mecliste konunun görüşülerek karara bağlanacağı düzenlemesi, raporun değil gündemdeki konunun oylanması gerektiğini göstermektedir. Rapor, karara esas bir görüştür, ancak meclis ona uymak zorunda değildir.

5. Değerlendirme ve Çözüm Önerisi

Yukarıda verilen bilgiler ışığında ifade edebiliriz ki; Yönetmelik hükmü uygulandığı takdirde yukarıda belirttiğimiz sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Hukuk hiyerarşisinde, Kanunlar Yönetmeliklerden önce gelir ve alt norm üst norma aykırı olamaz. Bu işin hukuki olarak düzeltilmesi elzem olan boyutudur.

Özetle;

1. Kanuna göre, belediye meclisi çalışmalarını ara vermeden devam ettirmek zorundadır.
2. Kanuna göre, ihtisas komisyonları meclis toplantısını müteakip toplanarak raporunu hazırlamak durumundadır.
3. Kanuna göre, ihtisas komisyonları kendilerine havale edilen gündem maddelerini görüşerek rapora bağlayıp meclis başkanlığına sunarlar.
4. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını belirlenen sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.
5. Mecliste, komisyon raporları değil gündemin kendisi oylanmalıdır. Buradan ifade etmemiz gerekir ki, komisyonlar gündemin amacını değiştirecek nitelikte değerlendirme yapmamalıdır.

Bu tespitlerden yola çıkarak diyebiliriz ki;

Meclis çalışmaları devam ederken, gündem maddelerinden komisyonlara havale edilenler, komisyonlarda görüşülmemelidir. İhtisas komisyonları meclis toplantısını müteakip toplanarak, kanunen belirlenen sürte içerisinde raporunu hazırlamak durumundadır.

İhtisas komisyonlarının kendilerine havale edilen gündem maddelerini, rapora bağlarken değiştirmemeleri gerekmektedir. Kendilerine havale edilen gündem konusu ile bağlı kalmak zorundadırlar.

[\[1\]](#) Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği 4 üncü madde.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA